

**KEBERKESANAN PROGRAM KESELAMATAN JALAN RAYA
DI KALANGAN PENUNGGANG MOTOSIKAL
DI DAERAH BALING, KEDAH.**

**Kertas Projek ini diserahkan kepada Sekolah Siswazah
untuk memenuhi sebahagian daripada keperluan
Ijazah Sarjana Sains (Pengurusan)
Universiti Utara Malaysia.**

Oleh

CHE SU BT IBRAHIM

© CHE SU BT IBRAHIM, 2000. HAK CIPTA TERPELIHARA

**Sekolah Siswazah
(Graduate School)
Universiti Utara Malaysia**

**PERAKUAN KERJA KERTAS PROJEK
(Certification of Project Paper)**

Saya, yang bertandatangan, memperakukan bahawa
(I, the undersigned, certify that)

CHE SU BT. IBRAHIM

calon untuk Ijazah
(candidate for the degree of) Sarjana Sains (Pengurusan)

telah mengemukakan kertas projek yang bertajuk
(has presented his/her project paper of the following title)

Keberkesanan Program Keselamatan Jalan Raya di Kalangan

Penunggang Motosikal di Daerah Baling, Kedah

seperti yang tercatat di muka surat tajuk dan kulit kertas projek
(as it appears on the title page and front cover of project paper)

bahawa kertas projek tersebut boleh diterima dari segi bentuk serta kandungan,
dan meliputi bidang ilmu dengan memuaskan.
(that the project paper acceptable in form and content, and that a satisfactory
knowledge of the field is covered by the project paper).

Nama Penyelia
(Name of Supervisor) : Prof. Dr. Abd. Rahim b. Mohd. Saad

Tandatangan
(Signature) : [Signature]

Tarikh
(Date) : 26 Mei 2001

KEBENARAN MENGGUNA

Dalam menyerahkan projek ini, sebagai memenuhi keperluan pengajian lepasan ijazah Universiti Utara Malaysia (UUM), saya bersetuju supaya pihak Perpustakaan UUM mengadakan Kertas Projek ini bagi tujuan rujukan. Saya juga bersetuju bahawa kebenaran untuk membuat salinan, keseluruhan atau sebahagian daripadanya, bagi tujuan akademik mestilah mendapat kebenaran daripada Penyelia saya, atau semasa ketiadaan beliau, kebenaran tersebut boleh diperolehi daripada Dekan Sekolah Siswazah. Sebarang penyalinan, penerbitan atau penggunaan ke atas keseluruhan atau sebahagian tesis ini untuk pemerolehan kewangan tidak dibenarkan kecuali mendapat kebenaran daripada saya.

Di samping itu, pengiktirafan kepada saya dan UUM seharusnya diberikan dalam sebarang kegunaan bahan-bahan yang terdapat di dalam tesis ini.. Permohonan untuk kebenaran membuat salinan atau lain-lain kegunaan, sama ada secara keseluruhan atau sebagainya boleh dibuat dengan menulis kepada

Dekan
Sekolah Siswazah
Universiti Utara Malaysia
06010 UUM, SINTOK,
KEDAH DARUL AMAN.

ABSTRAK

Masalah kemalangan jalan raya di negara ini merupakan masalah yang amat membimbangkan dan telah mencapai kadar yang amat menakutkan terutama sekali di kalangan penunggang dan pembonceng motosikal di kawasan luar bandar. Kajian ini bertujuan mengenal pasti sejauh mana kempen-kempen keselamatan jalan raya yang dijalankan oleh semua pihak yang terlibat selama ini berkesan kepada pengguna-pengguna jalan raya tersebut. Selain dari itu tumpuan juga telah diberikan kepada tahap kemahiran, sikap dan faktor-faktor demografi golongan remaja yang berisiko tinggi ini. Kajian ini menggunakan model Penilaian *Context, Input, Process* dan *Product* (CIPP) tetapi dengan memberikan tumpuan yang lebih terhadap Proses dan Produk iaitu menilai keberkesanan perlaksanaan dan hasilan program keselamatan jalan raya di kalangan penunggang motosikal. Kajian bercorak deskriptif ini telah dijalankan ke atas 264 orang pelajar sekolah menengah di Daerah Baling yang merupakan penunggang atau pembonceng motosikal. Temuramah juga dijalankan ke atas 6 orang responden iaitu 2 orang guru, 2 orang pegawai Polis Trafik Negeri Kedah dan 2 orang ahli Majlis Keselamatan Jalan Raya Negeri Kedah. Hasil kajian mendapati bahawa kempen keselamatan jalan raya adalah berkesan dan sampai ke sasarannya. Sebaliknya, tahap kemahiran penunggang adalah rendah kerana mereka tidak memiliki lesen yang sah dan ini bermakna mereka kurang mengetahui undang-undang serta peraturan lalulintas walaupun mempunyai pengalaman yang lama dalam menunggang motosikal. Penjelasan kepada keadaan bertentangan ini ialah ramai penunggang motosikal didapati mempunyai sikap kurang mementingkan keselamatan diri dan suka melanggar peraturan jalan raya. Dapatkan ini diharap dapat menambahkan lagi maklumat yang sedia ada dan cadangan yang dikemukakan bolehlah digunakan oleh pelbagai pihak yang bertanggung jawab untuk membuat keputusan dan mengambil tindakan yang sewajarnya agar masalah ini dapat dikurangkan.

ABSTRACT

The effectiveness of road safety programmes among motor cyclists in the district of Baling, Kedah.

The problem of road accidents in this country is very serious and it has achieved an alarming rate especially among the motorcyclists and pillion rider in the rural areas. The aim of this research was to determine the effectiveness of the road safety campaigns taken by the authorities to the road users. In addition, the research also aimed at identifying the level of motor cyclist riding skills, the users' attitudes and demographical factors of the teenagers who were the high risk group. This research utilised the evaluation Model of Context, Input, Process and Product (CIPP) but with more attention on the Process and Product components in order to assess the effectiveness and results of the implementation of the road safety programmes among the motorcyclists. This descriptive research involved 264 secondary school students in the Baling District who were either motorcyclists or pillion riders. Interviews also involved 6 respondents, 2 teachers, 2 Kedah Traffic Police officers and 2 members of the State Road Safety Council of Kedah. The results of the research showed that the Road Safety Campaign was effective and reached the intended target group. However, riding skills of the motorcyclists were low as most of them did not have valid licence. This means that many of them did not really know the traffic rules and regulations even though they had the experience in riding motorcycles. The explanation for this contradictory situation was that most of the motor cyclists had the attitude of not giving due importance to their own safety and tend not to abide the traffic regulations. It is hope that the results of the research can add to the available information, and the suggestions can be used by various authorities to make decisions and to take appropriate actions to lessen this problem on road accidents.

PENGHARGAAN

ALHAMDULLILLAH, segala pujian ke hadrat ALLAH S. W. T. di atas rahmatnya yang membolehkan kajian ini disiapkan seperti yang sepatutnya. Penghargaan khusus dan jutaan terima kasih ditujukan kepada penyelia saya, Prof. Dr. Abd. Rahim bin Mohd. Saad, di atas segala tunjuk ajar, teguran dan kesabaran beliau dalam membimbang saya.

Penghargaan juga dirakamkan kepada Pengarah Institut Aminuddin Baki dan Profesor Madya Dr. Ibrahim Abdul Hamid, Dekan Sekolah Siswazah , yang telah memberikan

peluang ini

Tidak ketinggalan juga diucapkan jutaan terima kasih kepada para pensyarah yang tidak jemu mencerahkan ilmu, kakitangan Sekolah Siswazah, Universiti Utara Malaysia, serta rakan-rakan kohort 9 Program Kembar IAB-UUM, yang banyak membantu dalam segenap aspek.

Akhir sekali, penghargaan ikhlas ditujukan kepada ibu, bapa dan adik-adik, terutama sekali kepada suami dan anak-anak yang telah banyak berkorban dan bersabar serta memberikan sokongan dan dorongan di sepanjang tempoh pengajian. Terima kasih kerana memahami dan sentiasa mendoakan kejayaan saya.

CHE SU BINTI IBRAHIM,
Sekolah Siswazah,
Universiti Utara Malaysia,
06010 UUM, SINTOK,
KEDAH DARUL AMAN.

KANDUNGAN

	Muka Surat
KEBENARAN MENGGUNA	i
ABSTRAK	ii
ABSTRACT	iii
PENGHARGAAN	iv
KANDUNGAN	v
SENARAI JADUAL	vii
SENARAI RAJAH	viii

BAB SATU : PENGENALAN

1.1 Latar Belakang masalah	1
1.2 Pernyataan masalah	2
1.3 Soalan-soalan penyelidikan	4
1.4 Objektif kajian	4
1.5 Kerangka teoritikal	5
1.6 Kepentingan kajian	7
1.7 Kaedah.....	8
1.8 Populasi dan sampel	9
1.9 Limitasi kajian	10

BAB DUA : SOROTAN LITERATUR

2.1 Pendahuluan	12
2.2 Kemalangan jalan raya	12
2.2.1 Personaliti remaja	17
2.2.2 Kempen keselamatan jalan raya	18
2.2.3 Tahap kemahiran	21
2.2.4 Sikap pengguna	24
2.2.5 Langkah-langkah bagi mengurangkan kemalangan	27
2.3 CIPP	34
2.4 Rumusan	37

BAB TIGA : METODOLOGI KAJIAN

3.1 Pengenalan	38
3.2 Kaedah kajian	39
3.3 Bentuk soalan	43
3.4 Kebolehpercayaan dan kesahan alat ukuran	45
3.5 Persampelan	46
3.6 Perlaksanaan	47

BAB EMPAT : ANALISIS DATA

4.1 Pengenalan	49
4.2 Soal selidik	50
4.3 Temubual dengan responden	67
4.4 Temubual dengan orang yang terlibat	75

BAB LIMA : PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

5.1 Ringkasan dapatan	78
5.2 Perbincangan	87
5.3 Cadangan	91
5.4 Kesimpulan	96
5.5 Cadangan untuk penyelidikan lanjut	96

BIBLIOGRAFI

97

LAMPIRAN

1. Borang soal selidik
2. Surat kebenaran EPRD
3. Surat kebenaran Jabatan Pendidikan Kedah

SENARAI JADUAL

Jadual	Muka Surat
1. Fakta Kemalangan Jalan Raya Di Malaysia	54
2. Punca Berlakunya Kemalangan Jalan Raya	55
3. Langkah Mengurangkan Kemalangan Jalan Raya	56
4. Jenis-jenis Kempen Keselamatan Jalan Raya	56
5. Kempen Yang Pernah Disertai Responden	57
6. Iklan-iklan Yang Pernah Ditonton	58
7. Status Pemilikan Lesen	59
8. Pengalaman Menunggang Motosikal	60
9. Bilangan Responden Yang Menerima Rawatan Di Hospital	61
10. Pemilikan Motosikal	62
11. Respons Keadaan Motosikal Yang Ditungggang	63
12. Pemakaian Topi Keledar	64
13. Sikap Suka Melanggar Undang-undang Dan Peraturan Lalulintas I	65
14. Sikap Suka Melanggar Undang-undang Dan Peraturan Lalulintas II	66

SENARAI RAJAH

Rajah	Muka Surat
1. Bilangan Responden Mengikut Jantina	50
2. Peratus Responden Mengikut Umur	51
3. Bilangan Responden Mengikut Jantina Dan Tingkatan	52
4. Jenis Kenderaan Yang Dimiliki	53

BAB SATU

PENGENALAN

1.1 Latar Belakang

Pada umumnya kajian ini bertujuan memberi gambaran tentang sejauh mana kempen keselamatan jalan raya yang dijalankan oleh semua pihak yang terlibat selama ini berkesan kepada pengguna-pengguna jalan raya terutama penunggang-penunggang motosikal yang telah dikenal pasti sebagai penyumbang utama dalam kes kemalangan jalan raya. Kebanyakan kemalangan pula melibatkan pengguna di luar bandar berikutan meningkatnya kes-kes kemalangan maut di kawasan berkenaan. Oleh itu, kajian ini memberikan tumpuan kepada kempen keselamatan jalan raya serta tahap kemahiran, sikap dan faktor-faktor demografi di kalangan golongan remaja yakni pelajar-pelajar sekolah menengah di Daerah Baling, Kedah terhadap kemalangan jalan raya.

The contents of
the thesis is for
internal user
only

BIBLIOGRAFI

- Abdul Rahim M. Saad & Mohammad Basir Saud (2000). Road accidents in Malaysia: Critical issues and problems. International Conference On Disaster Management: Lessons To Be Learned, Kedah.
- Abdul Rahim M. Saad, Merza Abbas & Ahmad Zulman Mohd Zain (1997). Cuai membawa padah. Video Programme, 10 mins., Centre for Instructional Technology and Multimedia CITM), Universiti Sains Malaysia.
- Abd. Manab b. Bahrum (ASP) (2000). Komunikasi peribadi.
- Allen, B. P. (2000). Personality theories: Development, growth and diversity (3rd. Ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Anonymous (1998). Mobile phones. The Safety & Health Practitioner, Borehamwood, 16 (7), 9.
- Azizan b. Abboo (2000). Komunikasi peribadi.
- Cloninger, S. C. (1993). Theories of personality: Understanding persons. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Freeman, H. E., Rossi, P. H. & Sandefur, G. D. (1993). Workbook for evaluation: A systematic approach 5. Newbury Park: Sage Publication.
- Furnham, A. (1992). Personality at work: The role of individual differences in the workplace. London: Routledge.
- Guba, E. G. & Lincoln, Y. S. (1989). Fourth generation evaluation. Newbury Park: Sage Publications.
- Harian Metro. Bapa cagar geran tanah jamin pelumba haram. 27 Julai, 2000.
- Harian Metro. Gerakan serbu rumah pelumba haram berkesan. 26 Julai, 2000.
- Harian Metro. Sokong trafik ke rumah pelumba haram. 25 Julai, 2000.
- JPJ & Metro Driving Academy Sdn. Bhd. (1998). Kurikulum pendidikan pemandu. Sungai Buloh: Al-Hikmah Sdn. Bhd.
- Kamus Dewan (Edisi Ketiga). (1994). Ampang: Dewan Bahasa dan Pustaka.

- Kirkcaldy, B., Martin, T., Eeden, P. & Trimpop, R. (1999). Modelling psychological and work-situation processes that lead to traffic and on-site accidents. Disaster Prevention and Management, 8 (5).
- Kposowa, A. J. & Adams, M. (1998). Motor vehicle crash fatalities: The effects of race and marital status. Applied Behavioral Science Review, 6 (1), 69-91.
- Lee Lam Thye. Langkah mengurangkan nahas jalan raya. Utusan Malaysia, 25 Februari, 1998.
- Levine, R. A., Solomon, M. A., Hellsterm, G. M. & Wollmann, H. (1981). Evaluation research and practice: Comparative and international perspectives. Beverly Hills: Sage Publication.
- Md. Nawawi b. Md. Taib (2000). Komunikasi peribadi.
- Mohd Saaid b. Mohd Raji (2000). Komunikasi peribadi.
- Mohd Yusri b. Md Daud (2000). Komunikasi peribadi.
- Murry, J. P., Jr. & Stam, A. (1993). Evaluating an anti-drinking and driving advertising campaign with a sample survey and timeseries intervention analysis. Journal of American Statistical Association, 88 (421), 50-56.
- New Straits Times. Ops Statik may also be held during all public holidays. 27 Julai, 2000.
- Nik Khusairi Nik Ibrahim. Lebih 25% bas pernah kemalangan. Utusan Malaysia, 20 Oktober, 1999.
- Norliza Abdullah. Minda: Ibu bapa lalai, anak gila stereng. Harian Metro, 27 Julai, 2000.
- Ockwell, A. (1999). Road safety--who cares? Organisation for Economic Cooperation and Development. The OECD Observer, Paris, (216), 39-41.
- Polis DiRaja Malaysia (1998). Laporan perangkaan kecelakaan jalan raya di Malaysia. Kuala Lumpur: Percetakan Nasional Malaysia Berhad.
- Ronald, R. W., (1975). A protection motivation theory of fear appeals and attitude change. The Journal of Psychology, 91.
- Safuri Kamaruddin. Kawasan lata jadi litar lumba: "Menunjuk aksi untuk menarik perhatian orang ramai". Harian Metro, 28 Julai, 2000.
- Sekaran, U. (2000). Research methods for business. New York: John Wiley & Sons.

- Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. (1985). Systematic evaluation. Boston: Kluwer-Nijhoff.
- Stufflebeam, D. L. (1983). The CIPP model for program evaluation. In Madaus, G.F., Scriven, M. & Stufflebeam, D. L. (Eds.) Evaluation models. Boston: Kluwer-Nijhof.
- Sufian Abu Bakar. Pelumba haram dijejak ke rumah. Utusan Malaysia, 2 Februari, 2000.
- Syed Salim Jaafar (ASP) (2000). Komunikasi peribadi.
- Utusan Malaysia. Bukan kerana seronok saman. 7 Januari, 2000.
- Utusan Malaysia. Denda maksimum cara menangani kemalangan. 6 Februari, 1998.
- Utusan Malaysia. Jangan jadikan jalan raya ‘gelanggang maut’. 7 Februari, 1998.
- Utusan Malaysia. Kadar kemalangan motosikal masih tinggi. 30 Januari, 2000.
- Utusan Malaysia. Kecuaian punca penunggang maut. 12 Februari, 2000.
- Utusan Malaysia. 627 Kemalangan berlaku setiap hari musim perayaan. 31 Januari, 2000.
- Utusan Malaysia. Keselamatan di lebuh raya. 27 Januari, 1998.
- Utusan Malaysia. Kumpulan remaja anjur lumba haram diserbu. 23 Julai, 2000.
- Utusan Malaysia. Kurikulum baru ujian memandu akan diperkenal. 1 September, 2000.
- Utusan Malaysia. Memandu rapat punca kemalangan. 31 Januari, 2000.
- Utusan Malaysia. Operasi mencegah nahas jalan raya dipertingkat. 14 Februari, 2000.
- Utusan Malaysia. Pelaksanaan saman ekor lebih teliti. 2 Disember, 1997.
- Utusan Malaysia. Pelumba haram, menagih sebelum berlumba. 27 September, 1998.
- Utusan Malaysia. Penjara mandatori. 2 Mei, 1998.
- Utusan Malaysia. Usaha gerakkan KJR sekolah. 15 April, 1997.
- Teing, Raymond. Kempen 2 tahun kurangkan nahas. Utusan Malaysia, 18 Julai, 1997.
- Teing, Raymond. Peranan guru, pelajar, penting. Utusan Malaysia, 30 Julai, 1997.

Wadiassofi Jaafar (1999, Disember). Kemalangan jalan raya: 14 nyawa terkorban dalam 4 hari. Buletin MJKR.

Weiss, C. H. (1998). Evaluation (2nd. Ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Worthen, B. R. & Sanders, J. R. (1987). Educational evaluation: Alternative approaches and practical guidelines. New York: Longman.

Zobbeck, T. S. & Grant, B. F. (1994). Alcohol involvement in fatal traffic crashes in the United States: 1979 -- 1990. Addiction, 89 (2), 227-234.